

Panel II

Reconfigurarea și reechilibrarea relațiilor dintre Parlament, Președinte și Guvern

TITLUL III – Autoritățile publice

Principii generale care nu fac referire directă la articole

- Eliminarea numirilor în funcții publice.

Cap. I - Parlamentul

SECȚIUNEA 1 – Organizare și funcționare

ARTICOLUL 61 - Rolul și structura

- Parlament unicameral - 200 membri.
- Parlament bicameral: 168 deputați (4 / județ) și 82 senatori. Senatul reprezintă regiunile.
- Parlament bicameral: 200 deputați + 2 senatori / județ + 3 senatori pentru București.
- Parlament bicameral: 300 deputați + 100 senatori (senatorii reprezintă regiunile)
- Deputații reprezintă partidele politice, Senatorii reprezintă experții desemnați de organizații profesionale și Academia Română, aleși de aceștia.

ARTICOLUL 62 - Alegerea Camerelor

- Eliminarea alin.2.
- Sistem electoral proporțional.
- Senatori de drept: președintele Academiei Române, președintele consiliului rectorilor, președintele Curții Supreme de Justiție, președintele Consiliului Superior al Procurorilor, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, șefii cultelor religioase recunoscute, șeful Statului Major militar, reprezentanți ai regiunilor și un reprezentant al societății civile. Prezența lor este obligatorie doar când sunt dezbătute subiecte de interes sectorial, nu sunt incluși în cvorum.

ARTICOLUL 63 - Durata mandatului

- Mandatele parlamentarilor nu pot fi consecutive.

ARTICOLUL 65 - Ședințele Camerelor

- Programul de lucru al parlamentarilor este stabilit prin lege și obligatoriu. În cazul în care se cumulează 7 zile de absențe nemotivate, mandatul este pierdut.
- Prevedere nouă alin 2 : „exercită control asupra serviciilor de informații”
- Prerogativele camerelor:
 - Camera Deputaților are următoarele atribuții: adoptă legi organice și legi ordinare potrivit procedurii de legiferare; adoptă propriul Regulament de organizare și funcționare; adoptă hotărâri; exercită funcția de control asupra Guvernului prin întrebări, interpelări și moțiuni simple.
 - Senatul are următoarele atribuții: adoptă legile de ratificare a tratatelor și acordurilor internaționale la care România este parte, precum și a măsurilor legislative ce rezultă din aplicarea acestor tratate sau acorduri; adoptă legi din domeniul apărării, siguranței naționale, precum și a administrației publice locale, a teritoriului, și a regimului general

privind autonomia locală; adoptă hotărâri; numește ambasadori la propunerea Președintelui României; numește directorii serviciilor de informații la propunerea Președintelui României, și exercită controlul asupra activității acestor servicii; exercită funcția de control asupra Guvernului prin întrebări, interpelări moțiuni simple, și prin înființarea unor comisii speciale de anchete în condițiile legii; aprobă strategia națională de apărare a țării.

- Ședințe comune: alegerea Președintelui Republicii, primirea mesajului Președintelui, aprobarea bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat, declararea mobilizării totale sau parțiale, declararea stării de război, suspendarea sau încetarea ostilităților militare, examinarea rapoartelor Consiliului Suprem de Apărare a Țării, numirea a șase judecători ai Curții Constituționale, numirea Avocatului Poporului, stabilirea statutului deputaților și al senatorilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora.

ARTICOLUL 67 - Actele juridice și cvorumul legal

- Clarificare forței juridice a moțiunilor.

SECȚIUNEA 2 – Statutul Senatorilor și Deputaților

ARTICOLUL 69 - Mandatul reprezentativ

- Mandatul imperativ este acceptat pentru parlamentari și unii deținători de funcții publice.
- Senatorii și deputații sunt în serviciul poporului și acționează pentru a îndeplini promisiunile făcute cetățenilor precum și programul lor politic.
- Dacă un parlamentar își schimbă afilierea politică
 - Iși pierde mandatul
 - Iși poate păstra mandatul dacă primește aprobare din partea colegiului în care a fost ales, exprimată în urma unui referendum pentru care parlamentarul suportă costurile.

ARTICOLUL 70 - Mandatul deputaților și al senatorilor

- Mandatul de parlamentar încetează dacă parlamentarul:
 - Primește o condamnare definitivă.
 - Este găsit incompatibil cu funcția publică deținută (hotărâre judecătorească definitivă).
 - Devine cetățean al altui stat.
 - Este incapabil să își exercite mandatul pentru mai mult de 6 luni.
 - A obținut mandatul prin fraudă (hotărâre judecătorească definitivă).
 - A pierdut susținerea politică a partidului său.

ARTICOLUL 71 - Incompatibilități

- Parlamentarii nu pot fi membri ai Guvernului.
- Foștii membri ai PCR, agenți ai securității, persoane condamnate pentru înaltă trădare și acte de corupție nu pot fi parlamentari.

ARTICOLUL 72 - Imunitatea parlamentară

- Eliminare.
- Parlamentarii nu pot fi urmăriți, deținuți sau arestați fără acceptul camerei din care fac parte, fără a fi ascultați.
- Eliminare din alin 2 “Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.”
- Eliminare din alin 3 “În cazul în care Camera sesizată constată că nu există temei pentru reținere, va dispune imediat revocarea acestei măsuri.”

SECȚIUNEA - Legiferarea

ARTICOLUL 73 - Categoriile de legi

- Tratatelor sunt ratificate prin lege organică.

ARTICOLUL 74 - Inițiativa legislativă

- 70,000 (sau 75,000) cetățeni din 1/4 județe au drept de inițiativă legislativă

- 55,000 cetățeni au drept de inițiativă legislativă
- Președintele României are drept de inițiativă legislativă.
- CSM are drept de inițiativă legislativă.

ARTICOLUL 75 - Sesizarea Camerelor

- Prima Cameră sesizată se pronunță în termen de 60 de zile. Pentru coduri și alte legi de complexitate deosebită termenul este de 90 de zile. În cazul depășirii acestor termene se consideră că proiectele de legi sau propunerile legislative au fost respinse.
- Eliminarea aprobării tacite.

ARTICOLUL 76 - Adoptarea legilor și a hotărârilor

- Hotărârile privind arestarea membrilor Parlamentului sau urmărirea penală a membrilor Guvernului pentru acte comise în exercițiul mandatului vor fi adoptate cu majoritatea membrilor Camerei Deputaților sau Senatului. Suspendarea Președintelui României va fi votată cu 2/3 din totalul parlamentarilor.

ARTICOLUL 77 - Promulgarea legii

- Dacă o lege este considerată urgentă de către legislator, toate autoritățile publice trebuie să o trateze ca atare.
- Promulgarea legii se face în termen de cel mult 10 de zile de la primire.
- Dacă Președintele a cerut reexaminarea legii ori dacă s-a cerut verificarea constituționalității ei, promulgarea legii se face în cel mult 3 zile de la primirea legii adoptate după reexaminare sau de la primirea deciziei Curții Constituționale, prin care i s-a confirmat constituționalitatea.
- Înainte de promulgare, Președintele poate cere Parlamentului reexaminarea legii. Reexaminarea vizează prevederile legii, nu legea în sine.

Cap. II – Președintele României

ARTICOLUL 80 - Rolul Președintelui

- Președintele României reprezintă statul Român în relațiile diplomatice cu alți șefi de stat și are atribuții de protocol.
- Funcția de reprezentare a Președintelui trebuie adaptată pentru a îndeplini cerințele apartenenței României la UE.
- Președintele României asigură funcționarea ordonată a autorităților publice, conform Constituției și legilor în vigoare. Președintele mediază (*nu arbitrează*) între puterile statului, precum și între stat și societate, în legătură cu probleme politice inter-instituționale majore, ori cu conflicte sociale grave care amenință sau tulbură funcționarea ordonată a autorităților publice.

ARTICOLUL 81 - Alegerea Președintelui

- Președintele poate avea 2 mandate, dar nu consecutive.
- Președintele este ales de Parlament (ședință comună). Candidații pot fi parlamentari sau orice cetățean are sprijinul a 25% din parlamentari.
- Președintele este ales de Parlament (ședință comună) cu o majoritate de 2/3 din toți parlamentarii. Trei tururi de scrutin sunt permise, în cel de al treilea tur majoritatea membrilor Parlamentului este suficientă.
- Președintele este ales de reprezentanții regiunilor.

ARTICOLUL 83 - Durata mandatului

- 4 ani.

ARTICOLUL 84 - Incompatibilități și imunități

- Președintele nu poate lua parte la nicio manifestare de părți, ședință de Guvern sau a oricărei structuri guvernamentale, nici la cele din sistemul judiciar.
- Un articol special privind imunitatea Președintelui, fără trimitere la art. 72 alin 1.
- Președintele nu va fi tras la răspundere pentru voturile sau opiniile exprimate în exercitarea mandatului.

- Președintele va avea imunitate, cu excepția cazurilor de înaltă trădare.
- În timpul mandatului, Președintele trebuie să fie neutru, independent și imparțial, nu poate exprima sprijinul pentru un partid sau un candidat, nu poate participa la nicio manifestare de partid, nu poate exprima public opinii privind activitatea partidelor și liderilor politici. Președintele nu se poate implica în conducerea activităților interne de partid și încurajarea acțiunilor care subminează unitatea și autonomia partidelor.

ARTICOLUL 85 - Numirea Guvernului

- Remanierea cabinetului este atribuția și responsabilitatea deplină a Primului Ministru. Acesta se consultă cu Președintele, care va semna decretele prin care sunt numiți sau demisi miniștrii.
- Președintele desemnează candidatul la funcția de Prim Ministru, persoana nominalizată de partidul sau de coaliția care are majoritate în Parlament.
- Președintele poate demite Primul Ministru.
- În cazul unei restructurări Primul Ministru, după consultarea cu Președintele, va cere un vot de încredere din partea Parlamentului.
- Membrii Guvernului depun jurământul în fața Parlamentului în ședință comună.
- Președintele nu poate respinge propunerile de remaniere din partea Primului Ministru.

ARTICOLUL 86 - Consultarea Guvernului

- Eliminare.
- Președintele poate să se consulte cu Guvernul sau cu Parlamentul (dacă este în sesiune), privind chestiuni urgente și extrem de importante. În mod similar, se poate consulta cu Președinții camerelor Parlamentului, cu Primul Ministru sau cu liderii grupurilor parlamentare.

ARTICOLUL 87 - Participarea la ședințele Guvernului

- La cererea Primului Ministru, Președintele poate participa la ședințele Guvernului atunci când sunt dezbătute chestiuni de interes național cu privire la politica externă și ordinea publică.
- Președintele poate participa la ședințele Guvernului și trebuie să se consulte cu Primul Ministru în chestiunile care sunt dezbătute la acea ședință.
- Președintele nu poate participa la ședințele Guvernului.
- Eliminare.

ARTICOLUL 88 - Mesaje

- Parlamentul nu poate refuza ascultarea mesajelor Președintelui.

ARTICOLUL 89 - Dizolvarea Parlamentului

- Parlamentul este considerat dizolvat dacă cetățenii resping prin referendum suspendarea Președintelui (art. 95). Parlamentul este considerat dizolvat când CCR validează rezultatul referendumului și acesta este publicat în Monitorul oficial.
- Președintele dizolvă Parlamentul dacă nu a acordat votul de încredere Guvernului în decurs de 30 de zile după desemnarea candidatului la funcția de Prim Ministru de către Președinte. Dizolvarea survine numai după expirarea termenelor din Art. 103.

ARTICOLUL 90 - Referendumul

- Președintele poate solicita cetățenilor, după aprobarea Parlamentului, să își exprime opinia (sau voința) cu privire la chestiuni de interes național.
- Referendumurile naționale pot fi convocate de Președinte, Parlament (50%+1 din membri), Avocatul Poporului sau cel puțin 100.000 cetățeni. Referendumurile locale pot fi convocate de consiliile județene, consiliile locale, primari sau 5% din populația localității.
- Avizul CCR, înainte de convocarea referendumului, este obligatoriu.
- Referendumul nu poate avea ca obiect schimbări în structura instituțională a statului așa cum este definită de Constituție, politica externă, apărarea, securitatea națională, integritatea statului, caracterul național al statului, chestiunile fiscale.
- Doar Președintele poate convoca referendumul național.
 - Parlamentul își poate exprima opinia în 30 de zile, altminteri se consideră că a aprobat tacit referendumul.

- Deciziile sunt în funcție de opinia exprimată de majoritatea cetățenilor care participă la referendum.
- Legile pot fi aprobate și prin referendum. Abrogarea se face tot prin referendum.
- Voința cetățenilor este obligatorie pentru toate autoritățile publice, dacă referendumul este validat.

ARTICOLUL 91 - Atribuții în domeniul politicii externe

- Președintele încheie în numele României tratate internaționale cu țările din afara UE, negociate de Guvern, și apoi le supune spre ratificare Parlamentului într-un timp rezonabil / în 90 de zile.
- Nou titlu al art.: Atribuții în domeniul politicii externe europene și de securitate
- Președintele are obligația cooperării cu Primul Ministru în domeniul politicii externe și a reprezentării României la reuniunile Consiliului European.
- Președintele participă la reuniunile Consiliului European / semnează tratatele UE și discută politica externă și de securitate UE.

ARTICOLUL 92 - Atribuții în domeniul apărării

- Președintele poate declara, în cazuri excepționale, starea de asediu sau de urgență, de mobilizare totală sau parțială, doar după aprobarea exprimată de CSAT. Președintele cerea aprobarea Parlamentului pentru aceste măsuri în 5 zile.

ARTICOLUL 94 - Alte atribuții

- Eliminare – 94, c.

ARTICOLUL 95 - Suspendarea din funcție

- Eliminare.
- Președintele poate fi suspendat din funcție cu votul majorității membrilor celor două camere, după consultarea CCR.
- Președintele poate fi suspendat din funcție cu votul a 2/3 din membrii celor două camere. Procedura poate fi inițiată de majoritatea membrilor Parlamentului sau de 500.000 de cetățeni din 1/2 din județele țării, din care 20.000 de cetățeni din București.
- În cazul săvârșirii unor fapte grave prin care încalcă prevederile Constituției, sau al manifestării repetate a unor comportamente incompatibile cu rolul atribuit de Constituție, prin care alterează exercitarea funcției de mediere și provoacă sau întreține conflicte inter-instituționale, Președintele României poate fi suspendat din funcție de Camera Deputaților și de Senat, în ședință comună, cu votul majorității deputaților și senatorilor, după consultarea Curții Constituționale. Președintele poate da Parlamentului explicații cu privire la faptele și comportamentul ce i se impută.
- Dacă suspendarea este aprobată cu 2/3 din membrii celor două camere, Președintele este demis și nu se mai organizează referendum.
- Suspendarea poate fi inițiată de 1/3 din membrii camerelor Parlamentului.
- Referendumul este organizat în 30 de zile de la adoptarea de către Parlament a propunerii de suspendare.
- Dacă suspendarea este aprobată, în 30 de zile un nou Președinte este ales.
- Dacă suspendarea este respinsă, Parlamentul este dizolvat.

ARTICOLUL 96 - Punerea sub acuzare

- Dacă ÎCCJ respinge acuzația de înaltă trădare, Parlamentul este dizolvat.
- Camerele Parlamentului în ședință comună pot decide punerea sub acuzare a Președintelui cu votul a 2/3 din membri.
- Eliminare din alin 4 „Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție.”

ARTICOLUL 100 - Actele Președintelui

- Decretele emise de Președinte vor fi contrasemnate de Primul Ministru și în cazul articolelor art. 85 alin. (2) & (3), art. 90, art. 94, art. 107 alin. (4)
- Decretele emise de Președinte vor fi contrasemnate de Președintele Senatului și în cazul articolelor art. 85 alin. (1) & (3), art. 89, art. 107 alin. (3)

Cap. III - Guvernul

ARTICOLUL 103 - Investitura

- Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de Prim-ministru, persoana nominalizată de partidul sau coaliția care a obținut majoritatea absolută în Parlament sau, dacă nu există o astfel de majoritate, a partidelor reprezentate în Parlament.
 - Dacă partidele parlamentare nu decid cu privire la un candidat în termenul stabilit, Președintele va desemna candidatul pentru funcția de Prim-ministru.
- Creșterea termenului de 10 zile din cadrul procedurii.
- Dacă un candidat la funcția de Prim Ministru nu primește votul de încredere al Parlamentului, Parlamentul poate alege un alt candidat și îi poate acorda încrederea cu votul majorității membrilor. Această alegere are loc la 14 zile după ce procedura descrisă în art. 103 este urmată. În acest caz, candidatul la funcția de Premier trebuie să aibă susținerea a 1/3 din membrii Parlamentului. Lista membrilor viitorului Cabinet și programul de guvernare trebuie prezentate împreună cu anunțarea candidaturii.
- Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de Prim-ministru, persoana nominalizată de partidul care a obținut majoritatea absolută în Parlament sau, dacă nu există o astfel de majoritate, a partidului care are cele mai multe mandate de senatori și deputați.
- Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de Prim-ministru, persoana nominalizată de sau aparținând de partidul sau coaliția care a obținut cel mai mare număr de voturi, sau un specialist care se bucură de susținerea unei astfel de coaliții.
- Președintele României desemnează un candidat pentru funcția de Prim-ministru, persoana nominalizată de partidul care a obținut majoritatea absolută în Parlament sau de majoritatea creată la nivel parlamentar ca urmare a unei hotărâri votate în Parlament.
 - Dacă acest candidat nu primește votul de încredere al Parlamentului, Președintele poate nominaliza un nou candidat, după consultare cu partidele parlamentare. Dacă nici acesta nu primește votul de încredere al Parlamentului, Parlamentul poate fi dizolvat, după consultarea dintre Președinte, Președinții camerelor Parlamentului și liderii grupurilor parlamentare.

ARTICOLUL 105 - Incompatibilități

- Membrii guvernului nu pot fi parlamentari.

ARTICOLUL 107 - Primul-ministru

- Președintele are dreptul să îl demită pe Premier în cazuri specifice (clar stipulate în Constituție).
- Primul Ministru reprezintă statul român la reuniunile Consiliului European când temele abordate nu se suprapun pe atribuțiile Președintelui.
- Eliminare alin. 2.
- Președintele îi poate cere Primului Ministru să demisioneze în caz de ineficiență a Guvernului, crize politice și sociale majore. Primul Ministru poate cere votul de încredere Parlamentului. Dacă acest vot este acordat Președintele nu mai poate face o solicitare similară timp de 1 an.

ARTICOLUL 109 - Răspunderea membrilor Guvernului

- Eliminare din alin 2: "Dacă s-a cerut urmărirea penală, Președintele României poate dispune suspendarea acestora din funcție. Trimiterea în judecată a unui membru al Guvernului atrage suspendarea lui din funcție."
- Eliminare din alin 2:" Competența de judecată aparține Înaltei Curți de Casație și Justiție".
- Numai Camera Deputaților și Senatul au dreptul să ceară urmărirea penală a membrilor Guvernului pentru faptele săvârșite în exercițiul funcției lor.
- Numai Camera Deputaților și Senatul au dreptul să ceară urmărirea penală a membrilor Guvernului (care sunt și parlamentari) pentru faptele săvârșite în exercițiul funcției lor. Dacă aceștia nu sunt parlamentari, Președintele are această prerogativă. Primul Ministru va propune suspendarea lor din funcție, care va fi acordată în ședință comună a camerelor Parlamentului.

ARTICOLUL 110 - Încetarea mandatului

- Guvernul va fi demis dacă Președintele demite Primul Ministru.

Principii generale care nu fac referire directă la articole

- Un mai bun control reciproc al puterilor
- Mecanisme care oferă o mai mare stabilitate politică.

ARTICOLUL 112 - Întrebări, interpelări și moțiuni simple

- Moțiunile simple trebuie să aibă consecințe politice mai clare.

ARTICOLUL 113 - Moțiunea de cenzură

- Moțiunea de cenzură trebuie să indice numele unui candidat la funcția de Prim Ministru.
- Camera Deputaților și Senatul, în ședință comună, pot retrage încrederea acordată Guvernului prin adoptarea unei moțiuni de cenzură constructive și alege un nou candidat la funcția de Prim Ministru cu votul majorității deputaților și senatorilor.
 - Dacă moțiunea este adoptată, Președinte desemnează candidatul la funcția de Prim Ministru în persoana menționată la aliniatul precedent.

ARTICOLUL 114 - Angajarea răspunderii Guvernului

- Eliminare.
- Limitări impuse procedurii.
- Angajarea răspunderii se face doar pentru un program sau o declarație de politică generală a Guvernului.
- Guvernul își poate angaja răspunderea în fața camerelor reunite doar o singură dată în decursul unei sesiuni parlamentare sau dacă Primul Ministru refuză să demisioneze la cererea Președintelui.

ARTICOLUL 115 - Delegarea legislativă

- Limitări impuse procedurii.
- Eliminarea ordonanțelor de urgență (însoțită de o procedură legislativă mai bună pentru adoptarea legilor de către Parlament)
- Ordonanțele de urgență sunt permise doar în caz de război sau dezastre naturale.
- Guvernul poate emite ordonanțe de urgență doar în cazuri excepționale, dar nu mai mult de 2 pe lună. Trebuie să justifice detaliat natura urgentă a lor.